

ЖИТИ У ГАРМОНІЇ З ПРИРОДОЮ!

Вісник

КАРПАТСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА

№ 1 (51)
ЛЮТИЙ 2015 р.

Заснована
у 2006 році

Розповсюджується
безкоштовно

МІНІСТР ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ ІГОР ШЕВЧЕНКО

Народився 10 січня 1971 року в Олександрії Кіровоградської області. Входив до складу юніорської збірної СРСР з легкої атлетики. У 1988-му вступив до Київського інституту фізичної культури та спорту. Згодом перевівся на історичний факультет Київського державного університету імені Тараса Шевченка. Після року успішного навчання домігся переведення на юридичний факультет цього навчального закладу. 1992-го, після конкурсного відбору, його перевели до Інституту міжнародних відносин на відділення міжнародного права, який він успішно закінчив. Також навчався в Академії європейського права Європейського університету в Італії. Займався громадською діяльністю в юридичних студентських колах. З 1990 року працював юристом у кількох юридичних фірмах. Влітку 1996 року склав адвокатський іспит. Працював радником Прем'єр-міністра, Київського міського голови. 2 грудня 2014 року призначений Парламентом на посаду Міністра екології та природних ресурсів України.

● МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

РАХІВЩИНУ ВІДВІДАЛА ДЕЛЕГАЦІЯ ПОВІТОВОЇ РАДИ МАРАМУРЕШ З РУМУНІЇ

10 лютого делегація повітової ради румунського повіту Марамуреш на чолі з головою повітової ради Замфіром Чічеу із робочим візитом відвідала Рахівщину.

Гості ознайомилися з роботою дитячого садка та сільського будинку культури у Білій Церкві, українсько-румунського деревообробного підприємства «ВГСМ» та станції з очистки води і ґрунтів у Великому Бичкові.

У Діловому, на місці зруйнованого через Тису моста, обговорили проблеми його відбудови, поспілкувалися зі служителями православної церкви у Хмелевому, були свідками церковних передзвонів між прикордонними храмами у Хмелевому та румунському селі Валя Вишеулуй.

Під час зустрічей у мисиві Кузій та інформаційно-

на 2-й стор.

Зі святом 8 Березня, шановні жінки!

У тому, що 8 Березня – свято жінок відзначаємо весною, немає нічого дивного. Бо саме в цю пору року природа дарує життя після пробудження від зимового сну. Усе довкруг наповнюється чарівними звуками гамірливих потічків, різноголосим співом птахів, красою першодів'ят...

Жінка – берегиня роду людського. Вона – мати, вірна і любляча подруга, кохана, сумлінна колегиня. У всій своїй величній красі вона ще раз постала перед нами під час Революції Гідності та у ці буремні для України часи, коли над державою нависла загроза загарбання ворогом зі Сходу – Росією. Ми низько схилимо голови перед патріотизмом цих українок. У нашому колективі трудяться десятки жі-

нок, які сумлінно поєднують виконання службового обов'язку з долею матерів, вірних дружин, наречених. Нехай ніколи Ваші будні і свята не будуть затьмарені печаллю і смутком, сяють радістю і посмішками. Будьте завжди коханими і любимими. Вам наші щоденні повага і шана. Мирного неба усім Вам і доземний уклін.

Дмитро БРЕХЛІЧУК,
в.о. директора Карпатського
біосферного заповідника.

ОБГОВОРЕНО ПРОБЛЕМИ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ

● КОМІТЕТСЬКІ СЛУХАННЯ У ВР УКРАЇНИ

Проблеми розвитку природно-заповідної справи в Україні, за участі керівників заповідників та національних природних парків, представників центральних органів виконавчої влади, громадських організацій та науковців, в черговий раз, 4 лютого ц.р., були предметом обговорення комітетських слухань Верховної Ради України. Керував роботою голова Комітету, народний депутат України Микола Томенко.

Напередодні слухань учасники зібрання ознайомилися з інформаційно-аналітичною довідкою Міністерства екології та природних ресурсів України і доповіддю директора Департаменту заповідної справи цього Міністерства Ігоря Іваненка. Йшлося, зокрема, про те, що в Україні останніми роками спостерігається тотальне вирубування лісів та вивезення деревини у круглому вигляді за кордон, чиниться опір прийняттю у Верховній Раді законопроекту щодо припинення цих процесів. Критична ситуація складається у природно-заповідній справі. Допускаються випадки вилучення земель природно-заповідного фонду, а також браконьерства – під виглядом «селекційного відстрілу». Проблемними залишаються питання винесення у натуру меж територій природно-заповідного фонду. А заповідники і національні природні парки Держлісництва перетворюються в комерційні лісозаготівельні підприємства тощо. Знищена система державного управління територіями та об'єктами ПЗФ на місцевому рівні, припинена система державного контролю за дотриманням природоохоронного законодавства, здійснюється саботаж виконання доручень Президента та Уряду щодо передачі земель лісового фонду національним природним паркам та заповідникам, значними є колізії законодавства, зокрема у частині регулювання природокористування у межах тери-

торій та об'єктів ПЗФ. Спостерігається тотальне скорочення працівників на державному рівні, які займаються розвитком та управлінням територіями та об'єктами ПЗФ, критичне зменшення фінансування з Державного бюджету заповідної справи. Низький рівень заробітної плати працівників установ ПЗФ та рівень кваліфікації керівників в установах ПЗФ. В останній рік ліквідовано пільги щодо сплати установами ПЗФ земельного податку та Державний фонд охорони навколишнього природного середовища, суттєво зменшено активність та відповідальність місцевих органів влади за розвиток мережі територій та об'єктів ПЗФ, припинено створення нових територій та об'єктів ПЗФ на землях Держлісництва.

Як позитивний приклад для розвитку заповідної справи відзначено важливу роль плану заходів щодо забезпечення сталого розвитку і благоустрою гірських населених пунктів української частини українсько-словацько-німецького природного об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини», який затверджено розпорядженням Кабміну, та відкриття руху пасажирського потяга «Київ – Рахів».

Про тривожні тенденції говорили і майже два десятки виступаючих на слуханнях керівників установ ПЗФ, інститутів Національної академії наук,

Генпрокуратури та провідних громадських екологічних організацій України.

Багато суттєвих пропозицій внесли директори: біосферного заповідника «Асканія-Нова» – Віктор Гавриленко, природного заповідника «Горгани» – Василь Кисляк, національних природних парків «Гуцульщина» – Василь Пророчук та «Яворівський» – Михайло Біляк, Інституту зоології та географії НАН України, член-кореспондент НАН України – Ігор Акименко та академік НАН України Леонід Руденко, керівник відділу інституту ботаніки імені М.Г.Холодного, член-кореспондент НАН України Яків Дідух, голова Всеукраїнської екологічної ліги Татяна Тимочко та директор Київського еколого-культурного центру Володимир Борецький і інші.

Автор цих рядків, виступаючи на зібранні, говорив про проблеми установ ПЗФ та шляхи їх розв'язання у контексті ратифікації Угоди про асоціацію між Україною і Європейським Союзом та відповідно до Стратегії сталого розвитку «Україна-2020», яка затверджена Указом Президента України 12 січня ц. р.

За результатами слухань буде розроблено відповідні рекомендації. А 5 лютого у Міністерстві екології та природних ресурсів, за участі керівників установ природно-заповідного фонду, відбулася нарада, на якій міністр Ігор Шевченко поставив конкретні завдання перед заповідниками та національними природними парками щодо поліпшення їхньої діяльності у контексті комітетських обговорень проблем заповідної справи в Україні.

Федір ГАМОР,
заступник директора Карпатського біосферного заповідника, професор, заслужений природоохоронець, учасник слухань.

ПОТРІБНО ДООПРАЦЮВАТИ

Цими днями на сайтах облдержадміністрації та ради, з метою обговорення та подання пропозицій, поміщено проект Стратегії регіонального розвитку Закарпаття. Загалом цей документ справляє приємне враження, оскільки містить серйозний аналіз екологічної та соціально-економічної ситуації у краї та визначає стратегічні пріоритети для розвитку Закарпаття, які відповідають духу Угоди про асоціацію України з Євросоюзом та Стратегії сталого розвитку «Україна-2020». Але факти, які тут наводяться, викликають тривогу.

До прикладу, можна бачити, що в складі експорту продукції Закарпаття в 2014 році деревина складає понад 30%, а дохід від надання туристичних послуг становить лише трохи більше двох мільйонів гривень. Для порівняння, лише Карпатський біосферний заповідник минулого року надав цих послуг на 405 тисяч гривень.

Спостерігається процес тотальної тінізації економіки. Важко повірити, але в галузі лісового господарства зараз працює лише до чотирьох тисяч чоловік (колись в об'єднанні «Закарпатліс» було зайнято понад п'ятдесят тисяч людей), а кількість осіб, що займаються туризмом на Закарпатті з 2000 до 2013 року зменшилася із 1404 до 136, тобто більше ніж у десять разів.

Площа природно-заповідного фонду Закарпаття складає 13,9%, тоді як у сусідніх Польщі та Угорщині цей показник становить відповідно 34 та 23,5%. У той же час, за експертною оцінкою фахівців, останніми роками суцільні вирубки лісів у горах збільшилися у декілька разів.

Радує лише те, що у проекті документа визначається, що стратегічне бачення та місія розвитку області полягають в «гармонійному поєднанні розвитку інноваційної економіки та сучасної інфраструктури – з охороною і збереженням унікальної природи та досягненням європейських стандартів життя». Більше того, серед чотирьох стратегічних цілей розвитку

значиться й «забезпечення якості і безпеки довкілля та просторової гармонії».

Але щоб ці добрі наміри не залишилися тільки декларацією, як це, до речі, трапилося з Концепцією сталого розвитку Закарпаття, помпезно прийнятою у 2002 році, ми запропонували Департаменту економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації наповнити його ще й більш конкретним змістом.

По-перше, у частині щодо формування конкурентоспроможної та інноваційної економіки включити пункти із залучення інвестицій у будівництво підприємств із глибокої переробки деревини, дикоростучих плодів, ягід, грибів та сільськогосподарської продукції, стимулювання виробництва екологічно чистих продуктів харчування та розвитку садівництва, виноградарства і овочівництва, спорудження автомобільних мостів через річку Тиса на українсько-румунському кордоні в селах Ділове та Біла Церква й відновлення руху історичних потягів через місто Рахів до Румунії, Будапешта та Праги.

По-друге, у розділі, що стосується розвитку туристичної та рекреаційно-оздоровчої сфери, включити пункти щодо розробки регіональної програми охорони та раціонального використання туристичних ресурсів, створення мережі інформаційно-туристичних центрів та випуску масовими тиражами довідкової туристичної літератури про природні та

культурні цінності Закарпаття й найважливіші туристичні атракції.

По-третє, у заходах, що стосуються вирівнювання диспропорцій розвитку гірських, передгірних і низинних територій, передбачити забезпечення виконання у повному обсязі доручення Президента України від 2 квітня 2013 року та розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2014 року з питань забезпечення сталого розвитку і благоустрою гірських населених пунктів української частини українсько-словацько-німецького природного об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини».

По-четверте, у розділі «Забезпечення якості і безпеки довкілля та просторової гармонії» включити, як це рекомендує Міністерство екології та природних ресурсів України, питання щодо збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, відтворення природних комплексів, земельних та водних ресурсів, формування національної екологічної мережі, раціонального використання рекреаційних ресурсів територій та об'єктів природно-заповідного фонду для формування економічного середовища й розвитку сфери зайнятості населення та визначення економічних механізмів стимулювання розвитку об'єктів природно-заповідного фонду.

Крім того, треба окремо прописати необхідність створення українсько-румунського біосферного резервату в Марамороських горах, збереження української частини українсько-словацько-німецького природного об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини», забезпечення будівництва міжнародного навчально-дослідного центру з вивчення букових пралісів та сталого розвитку Карпат на базі Карпатського біосферного заповідника й випуску Всеукраїнського екологічного науково-популярного журналу «Зелені Карпати».

Будемо сподіватися, що наші пропозиції будуть враховані та допоможуть в реалізації стратегічного бачення й реалізації місії головного планового документа щодо розвитку регіону на довгострокову перспективу.

Федір ГАМОР, доктор біологічних наук, професор, заслужений природоохоронець України, заступник директора Карпатського біосферного заповідника.

У географічному Центрі Європи.

РАХІВЩИНУ ВІДВІДАЛА ДЕЛЕГАЦІЯ ПОВІТОВОЇ РАДИ МАРАМУРЕШ З РУМУНІЇ

на 1-й стор.

туристичному центрі в географічному Центрі Європи Карпатського біосферного заповідника йшлося про розвиток транскордонного природоохоронного співробітництва, створення українсько-румунського біосферного резервату в Мараморських горах. А на залізничній станції «Рахів» обговорено питання відзначення 120-ої річниці введення в експлуатацію Сігет-Рахівської ділянки транскарпатської залізниці та перспектив відновлення руху потягів через Рахів до Румунії, Будапешта та Праги.

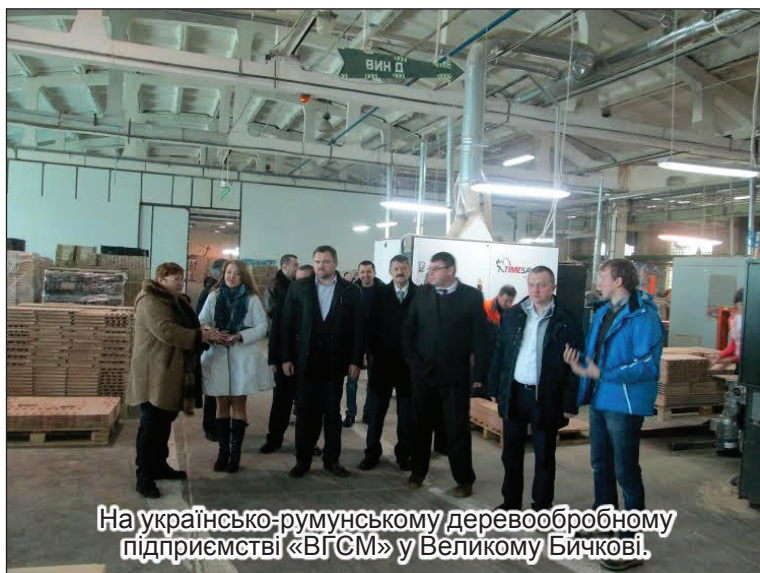
На завершення візиту у районній раді, за участі керівників районних держадміністрації й ради Віктора Медвідя і Михайла Фірки, Рахівського міського голови Ярослава Думина, голови Середньоводянської сільської ради Нуцу Шимона та автора цих рядків, проведено «круглий стіл». Під час цього заходу детально опрацьовано план реалізації Меморандуму про поглиблення співпраці між повітовою радою Марамуреша (Румунія) та Рахівськими районними держадміністрацією і радою в розв'язанні екологічних та соціально-економічних проблем у прикордонних

населених пунктах верхів'я басейну Тиси на українсько-румунському кордоні, яка підписана 20 грудня минулого року в Бая-Маре. А Замфір Чічеу, зокрема, наголосив, що для повіту пріоритетним є будівництво моста в Діловому. А будівництво моста у Білій Церкві належить до компетенції румунського міністерства транспорту. На його думку, українська сторона має підтримати будівництво цих двох об'єктів. Така позиція дала б можливість отримати фінансування за програмами Євросоюзу «Україна – Румунія» та «Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна». Сторони погодилися направити з цього приводу звернення до обласної держадміністрації та Кабінету Міністрів України.

Вирішено найближчим часом провести робочу нараду в Сігеті Мармаціей з питання відновлення руху потягів до Румунії. Визнано також за необхідне провести у повітовій раді Бая-Маре консультативну зустріч сторін щодо завершення підготовки номінації до ЮНЕСКО зі створення українсько-румунського біосферного резервату у Мараморських горах.

За результатами візиту буде підписано відповідний протокол.

Федір ГАМОР.

На українсько-румунському деревообробному підприємстві «ВГСМ» у Великому Бичкові.

ПОЗИЦІЯ

ЗАПОВІДНИК НЕ ХОЧЕ БУТИ КАЗЕННИМ ПІДПРИЄМСТВОМ

У проекті Плану заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Коаліційної угоди у 2015 році, пунктом 4.92.3 передбачено змінити правовий статус бюджетних установ природно-заповідного фонду на казенні підприємства.

У зв'язку з цим Карпатський біосферний заповідник, направив звернення до Міністерства екології та природних ресурсів України з категоричним проханням: не допустити прийняття для заповідників, національних природних парків та інших установ природно-заповідного фонду України цього фатального рішення.

У зверненні підкреслено, що відповідно до статті 16 Конституції України, забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, є обов'язком держави. А законом України «Про природно-заповідний фонд» визначено, що природно-заповідний фонд служить для збереження природної різноманітності ландшафтів, генофонду тваринного і рослинного світу, підтримання загального екологічного балансу та забезпечення фонових моніторингу навколишнього природного середовища.

Крім того, у статті 2 Бюджетного кодексу України, чітко сформульовано, що бюджетні установи - органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також організації, створені ними у встановленому порядку, повністю утримуються за рахунок відповідно державного бюджету чи місцевого бюджету. Бюджетні установи є неприбутковими.

Таким чином, Конституція України та закон України «Про природно-заповідний фонд» встановлює обов'язок держави по підтриманню екологічної рівноваги, і при цьому органи, що забезпечують виконання цього завдання є бюджетними установами, які повністю утримуються за рахунок відповідно державного бюджету та не можуть бути прибутковими.

У зв'язку з цим варто нагадати, що відповідно до статті 76 Господарського кодексу України, казенне підприємство створюється для здійснення господарської діяльності, яка трактується, як діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, яка спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінну визначеність.

А Податковий Кодекс України (стаття 14) визначає господарську діяльність, як діяльність особи, що пов'язана з виробництвом (виготовленням) та/або реалізацією товарів, виконанням робіт, наданням послуг, яка спрямована на отримання доходу і проводиться такою особою самостійно та/або через свої відокремлені підрозділи, а також через будь-яку іншу особу, що діє на користь першої особи, зокрема за договорами комісії, доручення та агентськими договорами.

Отже, зміна організаційно-правового статусу установ природно-заповідного фонду, вказує на те, що передбачається визнати діяльність з охорони природи послугою, яка надається підприємством

з метою отримання доходу.

Беручи до уваги, що у цьому Плані заходів Уряду України, Реформи у сфері управління та охорони довкілля передбачені розділом 4 «Нова економічна політика», можна дійти до висновку, що суть реформ зводиться до економічної доцільності діяльності галузі охорони природи, а саме переведення її до госпрозрахунку.

Можна припустити, що це призведе до повного колапсу та руйнації системи природно-заповідного фонду та до неможливості виконання завдань підтримання екологічної рівноваги визначених Конституцією та законодавством України.

Варто також зазначити і те, що запропоновані новачки, будуть суперечити й міжнародним зобов'язанням України, адже згідно зі статтями 17 та 19 Закону України «Про природно-заповідний фонд України», до прикладу, біосферні заповідники є природоохо-

ронними, науково-дослідними установами міжнародного значення та мають діяти відповідно до міжнародних програм.

На нашу думку, впровадження таких підходів до об'єктів природно-заповідного фонду, може викликати й надмірне використання їх природних ресурсів (в тому числі і збільшення обсягів лісозаготівель) та до фактичного знищення особливо цінних природних комплексів, оскільки здійснення природоохоронної, науково-дослідної та еколо-освітньої діяльності буде залежати від зароблених коштів, частки яких зараз в фінансуванні установ природно-заповідного фонду є незначними.

В усьому світі збереження національного природного надбання фінансується, як правило за рахунок державних бюджетів (виключення хіба, що становлять приватні природоохоронні території), а зароблені, наприклад, національними парками США кошти, спрямовуються безпосередньо до бюджетів. Нам не відомо, де у світовій практиці казенні підприємства використовуються для менеджменту природоохоронних територій.

Федір ГАМОР.

ЗАХОДИ ЕКОЛОГІЧНОГО КАЛЕНДАРЯ

ВІДЗНАЧИЛИ ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ ВОДНО-БОЛОТНИХ УГІДЬ

2 лютого ц.р. визначено як Всесвітній день водно-болотних угідь. У 1971 році в Ірані була підписана Конвенція з водно-болотних угідь, більш відома як Рамсарська конвенція. Такою назвою міжнародна угода завдячує місту Рамсар, в якому народилася. Вже понад 40 років у різних країнах світу щороку проводяться акції та заходи, покликані привернути увагу громадськості й урядів до водно-болотних угідь для підтримання стійкого розвитку нашої планети. Початкова ціль цієї угоди – збереження водно-болотних угідь (ВБУ) як середовищ для водоплавних птахів. За 4 десятиліття в своєму розвитку ідея набула масштабності. Поступово мету конвенції було розширено і зараз до Списку водно-болотних угідь увійшли печерні екосистеми, де зустрічаються вкрай рідкісні організми.

Цього року ця пам'ятна екологічна дата відзначалася під девізом: «Водно-болотні угіддя для нашого майбутнього», що підкреслює важливість ВБУ для забезпечення сталого

розвитку людства та збереження біосфери в цілому. Водно-болотні угіддя забезпечують нас прісною водою. Щодня кожній людині потрібно 20-50 літрів води для основних її потреб: пиття, приготування їжі, прибирання тощо. Саме тому необхідно докласти зусиль у збереженні та відтворенні надзвичайно цінних для всіх нас водних екосистем.

Україна є однією з держав, що входить до 168 країн – договірних сторін Конвенції. Зараз під її захистом знаходяться 2186 об'єктів і 33 з них обліковано в Україні.

Закарпаття також володіє природними перлинами, що входять до світового переліку ВБУ. Це озеро Синевир. Ще декілька угідь очікують на отримання міжнародного статусу. Та далеко не всі цінні багна, мочари, болота та озера опинилися у фокусі уваги природоохоронців та екологів. Закарпаття є центральною ланкою, що поєднує Східні та Західні Карпати, тому дуже важливо зберегти унікальні екосистеми.

Під охороною Карпатського біосферного заповідника знаходиться значна частина ВБУ краю. 23 лютого 2011 року постановою Кабінету Міністрів України було погоджено надання цього статусу для наступних об'єктів Карпатського біосферного заповідника: «Долина нарцисів» та «Печера Дружба», а наприкінці цього ж року до них був включений ще один об'єкт заповідника «Озирний-Бребенескул» (гірські озера Чорногірського хребта Рахівського району). Тепер на розгляді у Бюро Рамсарської конвенції знаходяться ще два

високогірні об'єкти Карпатського біосферного заповідника. Установа докладає всіх зусиль для того, щоб ці об'єкти вже цього року ввійшли до Списку водно-болотних угідь.

Для популяризації об'єктів заповідника, внесених до переліку ВБУ, на базі загальноосвітніх шкіл № 3 та № 4 м. Рахова, с. Луг та с. Косівська Поляна Рахівського району було проведено освітні заходи. В них взяли участь до 250 учнів.

Іванна КОЛАЧУК,
провідний фахівець
відділу пропаганди та екоосвіти.

АКЦІЯ

ЗБЕРЕЖЕМО ПІДСНІЖНИКИ

У рамках Всеукраїнської акції «Першоцвіт», яку щорічно організовує Карпатський біосферний заповідник, працівниками еколо-освітнього центру «Центр Європи» 25 та 27 лютого було проведено майстер-клас з виготовлення паперових підсніжників. До цього заходу було залучено школярів четвертих класів Рахівської ЗОШ I-III ступенів №2 (Лазівський корпус) та Вільховатської ЗОШ I ступеню. Розпочали майстер-клас з вступного слова про важливість збереження підсніжника звичайного та інших першоцвітів.

Метою майстер-класу було виховувати у дітей любов і бережливе ставлення до рідної природи, розвинути почуття прекрасного, роз'яснити їм необхідність охорони рослин-першоцвітів, які занесені до Червоної книги України.

Діти залюбки створювали деталі для майбутнього підсніжника, виготовляли квіти. Для цього використовували кольоровий гофрований папір, нитки, клей, дерев'яні гілочки. Школярів приємно здивував результат їх витворів. Після завершення з гордістю демонстрували підсніжники. На завершення майстер-класу діти з радістю посадили муляжі на клумбу із пластиліну.

Збережемо першоцвіти разом!

Наталія ШТАЙГЕР,
екскурсовод еколо-освітнього центру «Центр Європи».

Вітаємо з роковинами від днів народження!!!

У березні роковини від днів народження святкувати і урочисто відзначатимуть працівники Карпатського біосферного заповідника:

МАРТИШ Оксана Миколаївна, провідний юрисконсульт (1-го);
ОЛЕКСИК Таїсія Петрівна, прибиральниця (1-го);
ОБЛАДАН Кирило Кирилович, інспектор з охорони ПЗФ (4-го);
ВОРОХТА Павло Васильович, начальник відділу відтворення, збереження та використання природних ресурсів (10-го);
ГАМАДА Василь Степанович, природоохоронець (12-го);
БАРАНЮК Ганна Гашпарівна, бухгалтер (17-го);
ПРОЦЬ Михайло Дмитрович, начальник відділу служби державної охорони (17-го);
ЮРКУЦ Галина Василівна, кастелянша (19-го);
САС Василь Васильович, інспектор з охорони ПЗФ (20-го);
КОКЕРЧ Василь Володимирович, інспектор з охорони ПЗФ (20-го);
ЧЕРВАК Ярослав Семенович, інспектор з охорони ПЗФ (22-го);
КАЛЬБА Наталія Петрівна, фахівець Музею екології гір (22-го);
ПАНЧИК Степан Михайлович, кочегар (22-го);
ПОЛЯНЧУК Михайло Михайлович, сторож (23-го);
ГАМОР Федір Дмитрович, заступник директора (28-го);
ЛЕМБАК Олексій Дмитрович, провідний економіст (28-го);
БРЕХЛІЙЧУК Олеся Богданівна, заступник начальника Трибушанського ПНДВ (29-го);
БОЙЧУК Олексій Васильович, сторож (29-го);
РИБАК Микола Петрович, перший заступник директора – головний природознавець (31-го).

Нехай волошками цвітуть літа прекрасні,
 Нехай здійсняться тисячі бажань,
 Щоб доля дарувала тільки щастя,
 Ні грама бід, ні капельки страждань.
 Життя хай квітне, мов вишневий сад,
 І кожен день усміхнено радіє,
 А доля подарує зорепад
 Здоров'я, миру, успіхів, надії!

Дирекція, профспілковий
комітет заповідника.

ПАМ'ЯТКИ ПРИРОДИ

ЧОРНЕ БАГНО «АНДРОМЕДА» ПОТРЕБУЄ ЗБЕРЕЖЕННЯ

У межах гірського села Чорна Тиса є унікальне верхове сфагнове оліготрофне болото «Андромеда». Серед місцевого населення ще відоме під назвою «Чорне bagno». Розміщене на прирічковій терасі лівого схилу долини річки Чорна Тиса. Рішенням Закарпатського облвиконкому за № 55 від 07.03.1990 року цій території надано природоохоронний статус «Пам'ятки природи місцевого значення» на площі 8,9 га. Це сфагнове болото є найбільшим за площею в Свидовецькому масиві на висоті 700-750 м н.р.м. Має класичний опуклий вигляд зі сферичним рельєфом.

В умовах надмірного зволоження, коли відсутнє ґрунтове живлення, зростають специфічні болотні види рослин. Основу рослинного покриву утворюють різні види сфагнових мохів, які здатні акумулювати велику кількість атмосферних опадів, регулюючи тим самим гідрологічний режим річки Чорна Тиса. Серед щільного, м'якого килиму сфагнових мохів ростуть надзвичайно рідкісні види. Зокрема, тут поширена комахоїдна рослина – росичка круглолиста. Ця унікальна рослина має пристосування для захоплення і перетравлення дрібних комах видозміненими листками із залозками, що виділяють травні ферменти. Тут поширеним є рідкісний для Карпат третинний релікт – bagno болотне. Надзвичайну привабливість болото має у період цвітіння андромеди, коли вкривається дрібним рожево-білим цвітом. Серед інших болотних видів флори тут зростають журавлина болотна, водянка чорна, пухівка, осока малокувтка та деякі інші болотні види. Основними торфоутворюючими видами є сфагнові мохи та зозулин льон.

Унікальною та різноманітною є фауна цього угіддя. Поширеними є різні види гідробіонтів, зокрема ракоподібних та комах. Серед рідкісних безхребетних видів тут трапляються болотяна перламутрівка. З червоно-книжних представників хребетних тварин тут поширений тритон карпатський.

Знищення болота призведе до порушення гідрологічного режиму річки, зникнення місць для росту цілої низки рідкісних видів рослин. Заготівля і внесення слаборозкладеного і кислого торфу у бідні кислі ґрунти значно збіднить їх на поживні речовини. Крім того болото відіграє дуже важливу роль у гальмуванні селевих потоків.

Завдяки активності науковців та місцевих природолюбів, цій території було надано природоохоронний статус пам'ятки природи місцевого значення. Але існують сучасні загрози щодо збереження цього водно-болотного угіддя. В першу чергу, – це прокладка меліоративних каналів, що призводить до штучного осушення. Осушення призводить до заростання деревно-чагарниковою рослинністю. У деяких місцях спостерігаються випалювання та добування торфу. В останній час наявні місця, де складають побутові відходи і якщо не вжити відповідних заходів, з часом унікальне оліготрофне болото поступово перетвориться у сміттєзвалище.

Слід наголосити, що в нашому регіоні активно розвивається рекреаційна галузь і відвідування чисельними туристами цієї унікальної заповідної території може мати й економічні вигоди!

Микола ВОЛОЩУК,
завідувач ботанічної лабораторії
заповідника, кандидат біологічних наук.

Представники фауни і флори Чорного bagno: bagno перламутрівка (зліва) та журавлина bagno.

ЗАПРОШУЄМО ВЗЯТИ УЧАСТЬ У ВИСТАВЦІ!

Карпатський біосферний заповідник, з 4 по 27 березня ц.р., в еколого-освітньому центрі «Центр Європи» проводить виставку вишитих картин.

Під час виставки волонтерами Рахівщини збиратимуться благодійні кошти для воїнів 128-ї гірсько-піхотної бригади.

Запрошуємо бажаючих взяти участь у виставці. Звертається безпосередньо в еколого-освітній центр.

Адміністрація.

Контактні телефони: (03132) 2-21-93, 2-29-14.
 Електронна пошта: cbr-rakhiv@ukr.net
<http://cbr.nature.org.ua>
 Засновник і видавець:
 Карпатський біосферний заповідник.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
 вул. Красне Плесо, 77,
 а/с 8, м. Рахів, 90600,
 Закарпатська обл.

РЕДКОЛЕГІЯ:
Федір Гамор (шеф-редактор),
Василь Бойчук (редактор),
Василь Покин'єра,
Юрій Беркела,
Дмитро Сухарюк,
Ярослав Довганич,
Йосип Бундзяк,
Олег Борик (верстка).

Відповідальність за достовірність фактів несе автор.
 Газету віддруковано в Ужгородській міській друкарні,
 вул. Руська, 13.

Замовлення № _____

Тираж – 1300 примірників.

Газета виходить раз на два місяці.

Свідоцтво про державну реєстрацію Зт № 401 від 25.01.2006 року